

ANTONI LOPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagoz)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

Per la boca mor' el peix

—Es dir, senyor Sol, que s' ha tornat solidari?

—¡Jo!...

—Sí, home!... Aixó de convidar á la seva manifestació als demòcratas, als republicans, als lliberals y als carlistas, es fer una Solidaritat, un *inmoral contubernio*, que diuen vostés.

En els temps heroics de la Revolució de Setembre, un republicà dels fersos, vèhi d'una populosa ciutat d'Andalusia i president d'una confraria de molt renom, s'havia empenyat en que, durant la Senyena santa, la Verge de la Macarena, seguida de lluitant acompañament, sortís a passejar pels carrers, com es us i costum en la terra de Maria Santíssima.

Pero, més enraonats qu'ell, els corregionalistes del entusiasta cap de colla no estaven aquell any disposats a secundar-lo.

—Donadas las circumstancies—li deya l'un—lo qu'és ab mí no hi contis pas.

—Ni ab mí tampoch—li deya un altre.

—Ni ab mí.

L'home, que ab tot y ser sincerament revolucionari, era molt arrimat á la quia y no's desanimava per rascós més o menys, s'indignà davant de l'actitud dels seus amics, y encarantse ab alguns d'ells, que alegavan el seu republicanisme per justificar la seva resistència acompanyarlo, va pronunciar aquestes paraules, que la Història ha conservat:

—«La Virgen de la Macarena es más republicana que Dios y saldrá aunque sea sola.»

Ens han recordat aquesta anécdota els apurros que avuy passa el senyor Sol per organizar la manifestació que, segons els seus cálculs, havía d'omplir demà de gom a gom els carrers de Madrid.

Al llençar l'home l'idea, va semblar que tothom l'acceptava.

—Serà una manifestació monstre—deyan els Yagües de la política.—Tot Madrid acompanyarà al don Joan; tota la nació l'alentará ab el seu aplau.

Pero ha vingut l' hora de donar forma al pensament, y l'obre senyor Sol no reb sinó repulsa.

Un vent, si no d'hostilitat, d'indiferència l'assota per tots costats.

—Jo no puch venirhi. El meu partit no ha pres cap acort.

—Ho sento, pero hem determinat retreure'sns.

—Jo no impediré que l's meus amics vinguin, pero á mi ja pot esborrar-me.

—Manifestacions á n'aquesta hora?... Un altre dia, germà.

—Elsverts hem resolt abstener-nos.

—Els madurs hem acordat no moure'sns de casa.

Y així, l'una darrera l'altra, totes las agrupacions se treuen al senador per Guadalajara del davant, significant-los, en forma més o menys ensucrada, que si té mals-de-cap, no li quedará més remey que passàrsels.

Y com que l' protegit del comte de Romanones no sembla estar disposat á tornar enrera, creyénd' que es arribat el moment de que, imitant al famós republicà andalús y president de la confraria de la Verge, digui don Joan als apàtics madrilenys:

—M'he proposat organizar una imponent manifestació, y pesi á qui pesi, la imponent manifestació s'farà... encare que haja de ferla jo sol.

PIF-PAF

Ha quedat ja constituida la comissió organisadora de la campanya en pro de l'amnistia als encausats per delictes d'opinió.

LA CAMPANA s'adhereix am tot el seu cor i am totes les seves forces a la campanya que's va a començar. Tota la Catalunya digna i viril alçarà ls punys demandant justicia.

La llei de jurisdiccions, podran dir els diputats solidaris, no la deroga en Maura perquè no pot.

Però si en Maura no pot derogar la llei iniqua, pot en canvi otorgar una amnistia general. És per lo tant en aquest sentit que s'ha de dirigir la campanya, exigint als diputats que ocupin el seu lloc.

Catalans: o don Antoni Maura orega l'amnistia per la qual els nostres exiliats i presos tornaran a l'amor de la llar i al goig de la llibertat, o Catalunya, implacablement, ha d'enfonzar a don Antoni Maura.

EL SR. SOL

O y no ay sol, escriuia un famós empresari del torín de Madrid. Mañana habrá Sol, escriuen are els diaris del anomenat «trust», anunciant la manifestació que prepara l'aplaudit senador per Guadalajara, defensor voluntari del veïnat madrileny. Demà sortirà el Sr. Sol y Ortega á passejar, ab

aquella infior satisfeta d'indiot engreixat; y per molt que sembli ell tot sol omplir una Gran Vía, no li serà estret segurament, ab companyia, el Passeig del Prado. L'escoltarán els diaristes del ex-block, y una colla de gent insignificant, de la que va a tot arreu pera no fer res. La recepta de la Solidaritat, que l'anti-solidari barceloní volia aplicar á Madrid, no li ha servit de gran cosa. Ell prou ha conviat á carlins y socialistas, al Sant Pare y al Moro Mussa; pero tots tenen altra feyna que la d'acompanyar á la presidencia de la festa, que serà una mena de cap-de-dol. Aquesta vegada no'n hem de queixar del abstencionisme de la gent en la cosa pública; perque llençarla al carrer per una baralla del Sr. Maura ab el Sr. Sánchez de Toca es ferí fer els gegants. Els ous no s'han de malgastar remenantlos pera fer bonich y treure bromera; truitas nutritivas es lo que necessitem. Aquestes truitas que l's espanyols ens acontentem ab somiar.

L'intervenció del Sr. Sol al plet Sánchez Toca contra Maura va ser oportuna, no's té de negar; ha complert com un bon avocat impossibilitant la conciliació. Are, el fons del litigi, y sobre tot, las conseqüències polítiques de las desavenencias entre conservadors, no tenen cap trascendència. Quan el senyor Maura desafia á que se li demostren que l'opinió pública li es adversa, á propòsit del conflicte entre l'govern y el comissari del canal d'Isabel II, ja sabia que reptitjava terra ferma. L'opinió pública, qu'ha consentit tantas malifetas, no's devillarà per una bronquina que, resolguis com se vulguí, no arriba á tocar els grans mals que patim. El Sr. Sánchez de Toca, comissari del govern á la direcció del canal que porta l'ayga potable á Madrid, s'aprofitava dels poders que tenia pera fer rebequerías, enfadat perque no se li va donar el ministeri de la Gobernació. De millors á la conducció de las aygas, que 's fa en pessimes condicions higièniques, no n'hi ha hagut cap. Per aquesta ban-

mistos d'una capsula ens n'afanavan vuyt ó deu. Avuy mateix, als estanques de Barcelona, l'Arrendataria fa vendre cajetillas de seixanta céntims que no han sigut inspeccionadas per ningú, á no ser, y no s'ha de creure, que l's inspectors del Estat prevariquessin. Es un tabach averiat, fermentat, entrament florit... Y, no n'hi ha d'altre...

Per aqueixa normalitat de la explotació inicua y amparada pels governs, se'n queixa la gent de tant en tant, al Congrés la denuncia devegadas algúns diputats d'oposició intermitent, y prou. Els regionalistes, autonomistes y catalanistes de La Veu encaren la defensan, quan algun amic hi té posats quatre quartos. Ara mateix, del plet del Sr. Maura ab el Sr. Sánchez de Toca n'ha escrit un article tot esferichida pels danyos y perjudicis que podrà portar als capitals empleats en empreses industrials la competència d'un'altra empresa de serveys públics amparada pel Estat. No hi veu res més, i pobret! El capital industrial es una cosa sagrada. Ja fugí naturalment de la competència, ja entrega als extrangers els serveys públics de quasi totes las ciutats, de quasi tota la nació. Barcelona, la superba, es en això extrangera... Donchis si uns quants arriscan á la segura els diners, bé se'l té d'assegurar el rendiment! Esgarrifa, horroritzat pensar que un senyor que posa diners en un negoci no'l tinguí assegurat perpètuament. Si á cada dos per tres se cambian las condicions de producció y vé una competència nova á rebaixar el preu de la mercaderia, els richs no tindrán un moment de tranquilitat. Quasi quasi valdrà més ser pobre y anar á jornal... Es tot lo que se l'acutá n'aquesta gent pera defensar als seus.

No, no cal que tinguin por, y si la tenen, serà per cobardia natural. Descansin, que l's poders polítics y socials ja les vetllan. Precisament dels debats parlamentaris n'ha sortit y en va sortint cada vegada més clar, l'interès que l's homes directors de la po-

CROQUIS

Barcelona bombardejada?
¿Un republicà instrument dels monàrquichs?

La casualitat me posa avuy sota l's ulls una revista madrilenya que sol estar sempre al corrent de las interioritats de la política, d'aquestas interioritats que l'gran públic no coneix y en las quals hi ha no pocas vegadas la explicació de fets en apariència inexplicables. Té ja alguns días de fetxa, pero no per això ha perdut la oportunitat certa curiosa relació qu'en sas planas figura.

Veji l'discret lector y judiqui. Jo, mer cassador d'aquesta monumental llebra, m'limito á copiar traduhint.

Atenció.

«Per successos qu'estan en la memòria de tots y durant l'última etapa liberal, va formarse la Solidaritat, ó sigui que gran part dels partits extremes se despullen momentàniament dels seus ideals polítics pera unir-se als catalanistes, á més dels elements carlistas y integrists, que efectuaran igual coalició pera realitzar sòls un programa regional.

El senyor Maura cregué que la Solidaritat era tot Catalunya, y que fora d'ella no hi havien quedat més que quatre descamisats que seguían al senyor Lerroux y al qui's devia, per lo tant, negar l'ayga y el foix, y al ocupar el poder, entre bombardejar á Barcelona y concedilshi lo que demanessin y que no fos massa escandalós, optà per lo segón.

Els fets semblaren donarli la raho; las eleccions de Barcelona varen ser un triomf immens pels solidaristes, que coparen tots els llocs de la ciutat comtal, y hi ha que reconéixer també que l's liberals s'achicaron davant d'aquell moviment d'opinió que semblava universal, y veieren sense protesta las concesions que s'anaven otorgant, desde grandesses d'Espanya y combinacions electorals, fins á reformas d'impostos y reparacions de carreteras.

Més atenció ara.

«Hi hagué algú, no obstant, en el partit liberal que ab verdader tacte y olfat polític no's convencé de que á Catalunya haguessin desaparecut els partits populars ni de que pobres y poderosos s'haguessin confós en una comunitat d'interessos, y per si acas, el comte de Romanones va oferir al senyor Sol y Ortega, candidat derrotat per Barcelona, un puesto de senador per Guadalajara.»

Les vellas suposicions quedan confirmades; el vel, sacudit per la indiscrecio, salta estripat.

Lector: representant atentament aquestes ratlles, no veus mal amagats entre elles els misteriosos fils que durant tants mesos han fet bellugar las principals figures del nostre teatro polític?

STOP

L'ASSAMBLEA FEDERAL

N o son las ideas políticas las que moren, sino los organismos, los partidos y sus interpretaciones de l'ideal: los programas. Tot lo qu' es fill d' una necessitat momentània, mor quan esdevé inactiva. Li erro de molts entusiastas d'un ideal, es que després de pretender donarli forma, es tancan á tota nova investigació, y es quedan inactius, ensopits en l'estéril culte de la seva obra.

Dintre del republicanisme espanyol queda encare algún partit de quina acció ja casi ni'n resta memòria; pro queda la petaca del gefe que dona dret al seu posseidor á l'herència de vellas glòries, y el nou capdill y els quatre fidels que vetllan el foix sagrat d'aquella un dia revolucionaria iglesia, segueixen isolats en son culte á una revolució que no revoluciona, com si haguessin passat en vint anys de renovació política.

L'antich partit federal ha comprés á la fi que aquesta condició d'antich, que per alguns constitueix un motiu d'orgull, era més aviat indici de descomposició. Tenia, per viure gloriosament el partit federal, un motiu forsa més important que la seva vella organització; tenia un ideal nobilíssim condensat dins d'un programa admirable. Pero avuy l'esencia d'aquest ideal y d'aquest programa ha saturat d'autonomia al republicanisme oportuniste, y ha creat el republicanisme nacionalista, infiltrantse á la vegada fins á l'ànima de totes las demés agrupacions republicanes. Las diverses evolucions del catalanisme han portat á tots els elements avansats cap á un regoneixement tan acentuat de las autonomias individual, municipal y regional; l'amor á Catalunya ha fet sorgir tan fermament el sentiment de nostra nacionalitat catalana, qu'ens hem trobat federals sense donarnos compte.

Pero la necessitat d'un nou y vigorós partit republicà que ns ajunti á tots, ens privava d'aprofitar una carcassa vella de quina n'havien extret la saborosa essència. No podíam fer desapareixer tots els antichs partits pera ingressar en un, com tots els demés, necessitat de renovació. Y el partit federal, sentintse orgullos de portar á la nova forsa republicana tot el seu esperit, ha sigut el primer de donar el sanitós y altruista exemple de cridar á un agrupament de forças, fent ell el sacrifici d'un nom que com tots els noms significa poca cosa, pero que pera molts vells federrals constitueix tot un símbol.

Els acorts presos per l'Assamblea Federal el passat diumenge mereixen totes las nostres simpaties, y á la formació del partit republicà de Catalunya, ab el programa finich, condensat en els punts principals.

Simpàties gremials

—Veniam á adherirnos y á contribuir á las festas de la canonización del Beato Oriol.

—¿Qui son vostés?

—Fabricants de moneda falsa. Com qu'ell sab? feya unsas ab tall de rave, el considerém dels nostres.

da, la qu' hauria d'afavorir veritablement al poble de Madrid, res. Vé que l'marqués de Santillana, home d'empresa, constitueix una companyia pera portar ayga als barris alts de la vila, y aprofitar el desnivell del canal pera produuir energia elèctrica; negocis excellent, al que hi posan diners els personatges grossos. L'ayga se deposita en una resclosa, la conca mateixa de ahont surt el canal d'Isabel II, qu' es del Estat. La resclosa es un obra mestra d'enginyeria, y s' inaugura fastuósament ab la presidència del rey. Llavora el Sr. Sánchez Toca pensa en aprofitar igualment el desnivell del canal, que li dona—segons diu—un salt suficient pera produuir energia elèctrica barata; y redacta un projecte de societat cooperativa que s'encarregui d'explorar la fàbrica d'electricitat. No's regala la llum á la vila; s'anuncia un concurs pera la cooperativa; constituida per propietaris. El ministre de Foment sospèn de real ordre el concurs, y firma la suspensió al pujar al cotxe del marqués de Santillana que l'tenia convidat á una cassera... Ja està armada la gresca. Vé la baralla, y el Sr. Maura obliga á dimítir al comissari del canal, que segueix sent conservador, encare que enemig dels conservadors que governan... Què hi guanyen nosaltres, poble, en questa baralla d'empreses industrials? Guanyi qui guanyi, tot lo més s'abaratirà d'uns quants céntims el kilowatt d'energia, que no gastan els pobres, y tan pobres, de Madrid. No dich pas qu'estiguin malament. Lo que dich es que no n'hi ha pera sortir el poble en manifestació per tot Espanya.

Massa que n'hi ha de robatoris públics consentits. Tots els monopolis en son. Dels sucres, privilegiats per lley, s'ha demostrat que n'retren bastantes milions els senyorasses monopolisadoras, preses als pagesos remolacheros, obligats á vendre la primera materia als preus baixos que se'ls imponen; y als consumidores, obligats á pagar la mercaderia al preu alt que se'ls fixa. Dels mistos, s'ha probat las estafas dels monopolisadores, que dels cinquanta

líticas tenen en las empresas que son com se sol dir, pilans de la «producció nacional». ¿Que son homes honrats? Es clar que sí. La prova es que quant l'interès especial per un'empresa particular se posa en conflicte ab l'interès de la nació, l'home polític influent, al govern ó l'oposició gubernamental s'inhibeix de tota influència. El Sr. Maura té diners á l'empresa Santillana, y per això ha deixat fer al Sr. Sánchez de Toca la comissari del canal, fins que l'insubordinació d'aquest funcionari ha fet forçosos rellevarlo. El Sr. Rodríguez Sanpedro, ministre d'Instrucció Pública, y el Sr. Allendesalazar, ministre d'Estat, tenen diners á un'empresa metalúrgica que fabrica llauña, y per això ha demorat dos anys la resolució de la demanda dels conservadors que la volen franca de drets d'aduanas; fins que, després de una discussió lluminosa y violenta al Congrés, els ministres han resolt en contra dels interessos particulars de dos d'entre ells. Aixó es lo més fresh; repetició de lo que succeí amb els liberals, que deixaren anys enrera el poder per incidents semblants als d'ara, solsament que llavoras el senyor Maura feya d'acusador.

Es una desgracia, repartida entre tots els partits monàrquichs, la de ser dirigits per grups de señors que necessiten pera viure ó que cobran rentes, de las grans empresas que també necessiten tot sovint l'amparo del Estat.

Treure á la gent al carrer pera tirar á terra á un partit de la monarquia, y per qüestions d'intereses, de grans empreses! Ja ho deya La Epoca: s'hi hauria de tornar massa sovint.

MAGI PONS

Quan la fortuna ns sorprén proporcionantnos un lloch al qual no esperavam arribar ni hi hem arribat per graus, es casi impossible mantenirnos fermes en ell y semblar dignes d'ocuparlo.—La Rocheoucauld.

acceptata per l' Assamblea, procuraré contribuir a tots els nostres entusiasmes.

El nom que 'ns hagim de dir ens importa poch; nosaltres creyem que 'n hi ha prou d'haventos republicans; no sentim la necessitat de cap apellido. Som radicals per temperament, perque ab ganas de donar el major impuls a tots els avensos, van els nostres desitjos a conseguirho tot y las nostres accions a lo que 's pugui; som *lliurepensadors y anticlericals* per convicció, perque sentim respecte a tota mena de creencias y odi a tot lo que signifiqui intolerancia, opressió y atentat als furs de la conciencia humana; som *revolucionaris*, no per desemendar els carrers ab qualsevol escusa ni per esperar una revolta de l'eyna d'un pinxo qualsevol, sino pera fer revolució constant ab el vot, ab el periòdic, ab la propaganda, ab las escolas, ab tots els medis d'instruir, propagar y avensar; y ab las armas quan se 'ns tanquin els camins de la legalitat; som *obreristas* per equitat, perque considerem que qui compleix ab el deber de produir adquiereix el dret de fruir; som partidaris de l' *exercit voluntari* perque creyem qu'en temps de pau deu deixarse l'exercit de las armas als que sentin vocació pel seu maneig y en èpoques de perill comú a tots ens toca defensarnos. Y tot això podém serho sense que al nom sustantiu de republicans hi hagim d'afegir els adjetius que indiquin, com un röt de botiga, las conviccions de nostre seny y las afecions del nostre esperit.

El pas més important pera la formació de una poderosa esquerra republicana a Catalunya l'ha donat el partit federal en sa darrera Assamblea; els demés

agrupaments republicans deuen respondre a tan saniosa iniciativa; llealment y honradament ha de dir tothom el seu parer pera que lo que dit avans pot esser una observació digna de tenirse en compte no resulti dit més tart un motiu de dissidència. LA CAMPANA DE GRACIA, que sempre y avans que tota sigut republicana; que cada dia ab més vigor se sent fondament catalana; que may ha negat el seu concurs a la defensa de tota mena de llibertats, y que ha traballat constantment pera l'unió de tots els republicans, s'apressa a oferir el seu modest, pero entusiasta y decidit concurs, a la formació del partit republicà de Catalunya.

JEPH DE JESPUS

GARROFAS!

(AL SR. S. ROBIRASA.)

Vosté que ven garrofas, amich Sebastiá, y sab el qui las compran y 'l qui las paga bé, ab la gran experientia y práctica que hi té, aquestas que segueixen me pot classificá.

El pater que avuy borra lo que ahir predicá y la santa que baixa la vista pel carré, prò que ab el flavio a solas molt l'alisa si convé, i garrofa negra y roja no son? Vosté dirá.

El rich llanut y rata, que 's deixará morí avans de treure un xavo del smagat caixó, i no es garrofa de Xipre, de magre condició?

¡Quína pudor!

— Creurían que ja no sé per ahont passar ni ahont posar els peus?

Y 'l que no té y la brilla, donant al món que di, y 'l burro que fa 'l sabi, parlant sense engaià, dno son també garrofas de lo pitjor que hi ha?

E. VILARET

LA REFORMA DE BARCELONA

El dia 10 de Mars va cumplir un any de la inauguració de las obras de Reforma del casco antich.

Si bé 'ls traballs, degut a causas diverses, entre las quals ha de contarsih la codicia dels propietaris, no s'han portat ab tota la rapidés que 'ls barcelonins voldrían, es impossible negar que l'esborranch fet fins avuy en la primera secció de la Vía A representa un considerable esfors y una inversió de capitals de verdadera importància.

143 casas expropiables figuraven en aquesta primera secció, y d'elles se 'n ha enderrocat en el període d'un any 78. Quedan, donchs, pera tirar a terra 65 edificis, destruïts els quals quedaran completament oberts el primer trajecte y desembrassat el pas desde la piazza de Sant Sebastiá a la del Àngel.

El valor de las casas fins a la fetxa expropiadas arriba a prop de quatre milions de pessetas.

* *

Celebrant aquest primer aniversari, publiquem en el present número la interessant informació gràfica que referent a las obras de Reforma veurán els nostres lectors.

De la méua Quaresma

QUINTA SETMANA

s imaginèu bé aquella vesprada de Getsemaní que jo he intentat poetizar en els catorze versos d'un sonet? Si el Crist ha guès tingut realment presciència de l'interpretació que's donaria a la seu doctrina, i de l'acció qu'ella exerciria sobre el món, considereu si aquelles

hores d'amargura, de terror fisica i moral, s'haurien agravat encara am la visió de les venidores malalties, am la farum de la sang futura.

L'Esglesia ha perdut l'autoritat pera dir-nos en el quint manament: No matarés. Perqu'aquella famosa Pedra damunt on l'Esglesia ha estat edificada, s'assesta sobre un ossari de víctimes...

Aquests dies, el predicador pujarà a la trona, en el dia declamatori destinat a parlar dels martiris. Tornaran a desfilar per aquella oratoria vulgarísima els consabuts tòpics sobre les verges rossegades nues entre vidres esmicolats, els confessors tortats damunt gralles, els joves esquerterats per quatre cavalls, els sacerdots degollats davant els ídols que's resistien a adorar... I un silenci estupend se farà sobre els altres martiris, qui compensem amb excés la creu i el martirologi divinisats; els altres martiris, la carn oferta al catolicisme triomfador, quan la nova fe va haver pujat a la Cadira de l'imperi. Els paperes se trastocaren. La víctima passà a esser butxi; i els suplicis arribaren a un refinament molt més savi i molt més fred qu'els de la decadència romana, ja que l'amplificació oratoria dels Pares de l'Esglesia havia poetisat, falsificant-les i exagerant-les, les persecucions imperials.

Quan els espanyols recorrien les terres americanes tot just descobertes, consignaven en les cròniques èpiques d'aquelles aventures la costum horrenda dels sacrificis humans; i allà, en la llunyana metròpoli, la foguera dels *autos* pujava al cel... —Oh sancta simplicitat!, com digué, devant la seu foguera, una altra víctima de l'Esglesia, en Joan Huss.

En el meteix calendari, en el vesinatge d'unes mateixes festes, butxins i víctimes s'ajunten. Es Eularia devora Pere Arbués, es Llorens a la vora de Ferran III...

I l'Evangeli i la Guerra, en tots els moments, s'ajunten com en el cos d'un sol monstre de dues testes, a la manera que s'agermanaven en la ciutat oriental, les castes sacerdotal i guerrera. El gran somni d'universalitat del catolicisme se corromp en l'embassament de cada església nacional. Fe i Patria se confonen; i a la vella de les batalles o davant la porta de les ciutats per assaltar, els bisbes-guerrers beneixen els penons bèlics esmolant l'espasa impia. I més envant, en plà regim realista, els oradors de la gran escola eclesiàstica francesa de Tirtèu davant les tropes del Rei-Sol... I així la crossa pastoral esdevingué espasa, i l'obra de pietat i vida obra de destrucció i mort. Tot sense perjudi de retreure cínicament a totes hores l'integritat pacifista de la doctrina originaria...

No d'altra manera, en la sumisió intima dels governs temporals a l'hegemonia sacerdotal, en aqueixa confusió de lo eclesiàstic i lo civil en un sol concepte, p'el qual se subordinava tot poder al poder de l'Esglesia, la duresa ferria de les lleis de sang era amparada per una mena de divina absolutio. I la creença qui va nàixer al peu d'una creu supliciaria, i tenia en l'horror d'aquest suplici una font d'emoció i una raó d'innocència perseguida, aixecava al cel les mans roges de sang fresca, i portava com un símbol, desvergonyidament, la propia creu al peu de cada patibol, davant cada foguera, a l'enfront de cada exèrcit devastador.

El dogma, un altre Moloc, se garantisava la puresa sola per la sanció de les penes temporals cruentes i per l'altra sanció de les penes eternes; i l'Infern, com ideal càstic d'ultratomba, edificava tot el seu sistema horrible de penalitats sobre l'exemple diari dels suplicis religiosos; o tal volta els suplicis religiosos s'acomodaven a la superstició ideal de les penes imposades, més enllà de la vida, per un déu terrible.

La Creu, l'Espasa, formaren una nova divinitat bicèfala. El punyal i la creu tot d'una peça, com va dir el poeta nostre. El meteix regueró de sang va senyalar el pas d'un i altre símbol, la creu i l'estandart.

Hi ha una paraula, la paraula *impiedad*, ont es visible més qu'enlloc la desvirtuació interessada dels conceptes, per la confusió de lo intelectual i lo moral. *Impiedad*, això es, *falta de compassió*, incapacitat d'emoció davant el sofriment del próisme, va esser calificatiu aplicat a la falta de fe, a la falta d'assentiment am la creença dels altres. I va esser impi l'heretge qui protestava contra la llei de la mort, la creença d'infern, mentre era pietos l'afany horrible dels reis inquisitorials...

La filosofia ortodoxa, qui atribueix llibertat sols a les funcions volitives de l'home, no en reconeix a les funcions intelectuals. L'intel·ligència es fatal, si la voluntat es lliure. I am tot, per una d'aquelles contradiccions estupides i mai explicades, va esser atribuit un doble càstic, en aquest món i en l'altre, a l'incredulitat, provocant les falses conversions i aquesta hipocrisia invertebrada qui ha embrutit i desvirilitat les generacions fins al nostre temps...

Un simiesc acomodament de l'actitud exterior a les funcions del culte, un apagament de tota iniciativa intelectual, un enverinament de les fonts meteixes de tota vida interna, foren els resultats d'aquesta vil coacció. I aleshores, imitant la resposta del fakir de Voltaire a Rababe, el poble va considerar-se salvat si en la seu conducta de cada dia no's notava ni una sola infracció de la *llètra*, encara que l'*esperit* fos més negre que la sotana dels confessors...

GABRIEL ALOMAR

El més humil mendicant es tan home com un rey.
—Frederich de Prussia.

Pels presos y emigrats polítichs

Com en el nostre darrer número anunciamos, el diumenge varen reunir-se en el local del important «Centre Autonomista de Dependents del Comers y de la Indústria» les entitats y representacions convocades per *Sang Nova*, d' Hostafrancs, pera trabaillar de fer en l' obra santa d' obtenir la llibertat y'l dret de tornar á la patria per tots els que se freixen condempnados ó desterrados per delictes de opinió.

Conformes tots els reunits en la imperiosa necessitat d' empredre á aquest fi una ardent y activa campanya, que no ha de parar fins que l' objecte proposat se consegeixi, se prengueren els següents acorts:

1.er—Indicar á las societats adheridas la conveniencia de realisar festeigs y actes de tota mena pera recaudar recursos pera 'ls presos polítichs.

2.on—Dirigirse á la Junta de la Solidaritat Catalana.

3.er—Publicar un manifest al Poble de Catalunya, recabant á aquest fi la firma de las personalitats més prestigiosas d' aquella terra, y

4.rt—Demanar l' adhesió de totas las entitats y forças vivas de Catalunya.

La Comissió executiva, encarregada de portar á terme aquesta programa, ha quedat composta en la forma següent:

President, A. Oliva y Oliva; Secretari, P. Fló y Voltas; Tresorer, N. Ingla; Vocals, Marius Aguilar, Victoriá Bisbal, Manel Pagés, Joan B. Esteller, Ricard Caballeria, Florenci Vilaseca, Xavier Gambús, Salvador Cánovas, Joseph Vidal, Joseph María Mallofre.

O sabém, els electors de 'n Sol y Ortega, qué deuen pensarne de l' actuació parlamentaria d' aquest senyor. Lo que sí sabém es que si nosaltres li haguessim donat el vot, no n' estaríam gayre contents.

Y la rahó es ben clara.

Elegit diputat pera que en tots moments sigüés un valent campéu dels interessos del poble, se queda tranquilment al Senat y allí, ben lluny d' ocuparse de lo que al proletariat li convé, dedica totes las seves forças, totes las seves energies á què?.. A defensar al senyor Sánchez Toca, monàrquic, conservador y ex-ministre de la monarquía y que, además, es ja prou gran y té bastanta llengua—tanta com nas—pera defensarse tot sol.

Quina idea porta don Joan, ab aquesta sorollosa campanya?

«Será potser que 'l comte de Romanones li ha manat que la fés?

Als seus electors toca averguarlo.

Un periódich clerical italià, *La Corrispondenza Romana*, s' burla d' una societat de bútxaras dels Estats Units que, convensuts, per las prédicas del seu jefe, de que en una fetxa determinada—el 27 de Desembre—s' havíá d' acabar el món, varen reunir-se en una muntanya, esperant, resignats, tot' una nit la seva última hora, fins que, comprendent que 'ls havíen pres el pél, se 'n tornaren á casa, morts de gana, de fret y de son.

Y la *Corrispondenza*, ignorém per qué, acaba la relació del fet ab aquestas incongruents paraules:

«Aquests son els resultats del individualisme.»

«Del individualisme justament?

«Vol dir que més aviat no son efectes del burricisme?»

L' obrer tipògraf Herreros digué en l' Assamblea Obrera catalana celebrada el diumenge passat, que en Lerroux té posadas sis mil pessetas en l' impremta comunal *La Neotipia*.

Perfectament. Poch á poch las cosas s' aclareixen. En Lerroux va dir temps passat que ell s' havíá gastat els 28,000 duros pera la revolució, que desde las Américas li enviaren, en lo que le dió la gana.

D' aquesta cantitat *le dió la gana* de posar 6,000 pessetas á *La Neotipia*.

Més ben empleadas están aquestas mils pessetas que las que gastá al Suís.

En Sol y Ortega ha organitzat pera demá una gran manifestació de moralitat contra 'l Gobern.

Si m' embrutas t' enmascaro...

Aixó de contemplar al *sanyort* Sol, el gran amigo de 'n Lerroux, defensant la moralitat, té molta, pero moltíssima gracia.

Se coneix que 'ls lerrouxiants predican la moralitat... dels altres.

De la seva no cal parlarne. Que alguns prohoms ensenyin las mans, y ja 's veurá quinas unglas gastan.

Notícies frescas.

A la manifestació de moralidad que en Sol y Ortega ha organitzat pera demá á Madrid, hi figuraran estandarts ab las inscripcions següents:

Paso al cacao!

Acordao de Plasencial

Viva la mina Matilde!

Salud á los ingleses de la Casa del Pueblo!

Una comissió de regidors lerrouxiants de l' Ajuntament de Barcelona, formada per lo més moral de la colla, assistirà á l' acte. En Zurdo de Olivares la presidirà.

LLANSA, 16 de mars

May dirfan quina una se'n han pensada las marmotas de las hermanas, á conseqüència de las notícies que corren d' un terremoto que havia de passar per la província de Girona? Donchs per veure si podrán convèncer á la terra de que s'estés quieta, varen decidir fer resar á totes las criatures que tenen al seu colègi. ¿Qué tal? Ja podeu dormir tranquils, ciutadans! Mentreus hi hagi qui mastegui oracions, no hi ha por de terremotos.

LLORET DE MAR, 22 de mars

D' ensa que 'ls lloretencs sufren las conseqüències terribles de aquesta enfermetat funesta, anomenada cacique, representat y personificat á n' aquesta vila, per en *Guinart y comparsa*, es quan menys podém sortir de apuros.

Fins ara no s' han recordat de venjarse ab els pajeos que las darreres eleccions votaren als solidaris; trayent-los el poni de ferro de la riera de las *Plegarias*, de gran utilitat pública pel veïnat de la *Sagrera*, passant á la riera del pas d' en *Buch*, obra molt deficient y perillosa, y tot per afavorir á un senyor regidor que ja ha correut tota la escala social de la política. De enormits com la present podríam explicarne á cada pas. Es de esperar que la *Junta Provincial de Obras públicas*, quan vingui á informar, sobre la denuncia presentada, vetllará pel seu fero, fent justicia, contra aquesta nova infracció dels caciches comesa pel favoritisme, ja que es el colmo de la estupidesa més desenfrenada.....

CORNELLÀ, 21 de mars

En aqueix poble 'l corch jesuítich té interès en apartar-se de la bona fe d' alguns pares de fills pera instalar-hi una escola; aqueix corch s' ha filtrat al Ateneo d' una manera que si 'ls socis badan no hi ha pas remey per ell; ho dihem així perque no d' ara sinó de molt temps se veu que entre ells hi ha molta indiferència, degut a que

son socis no mes que per conveniencia, pera fer anar á l' escola 'l fill perque no poden prescindirne; á l' hora de fer anar 'l fill al traball, s' ha acabat el ser soci, es á dir que per convicció pochs se'n podríam contar, y es una llàstima, haventhi 'l mestre que hi ha, incansable pera treure profils dels deixebles.

Ja tenim una escola de noyes, regentada per unas monjas, y ara tractan de instalarne una de noys per uns hermanos maristes. No's dupte que, dintre l' Ateneo, pot haventhi qui s' interessa per ell, donchs tornó á dir que, en general els socis hauríen de tenir interés en matar ó fer desapareixer als corchs, procurant no deixar-se engatussar per ningú.

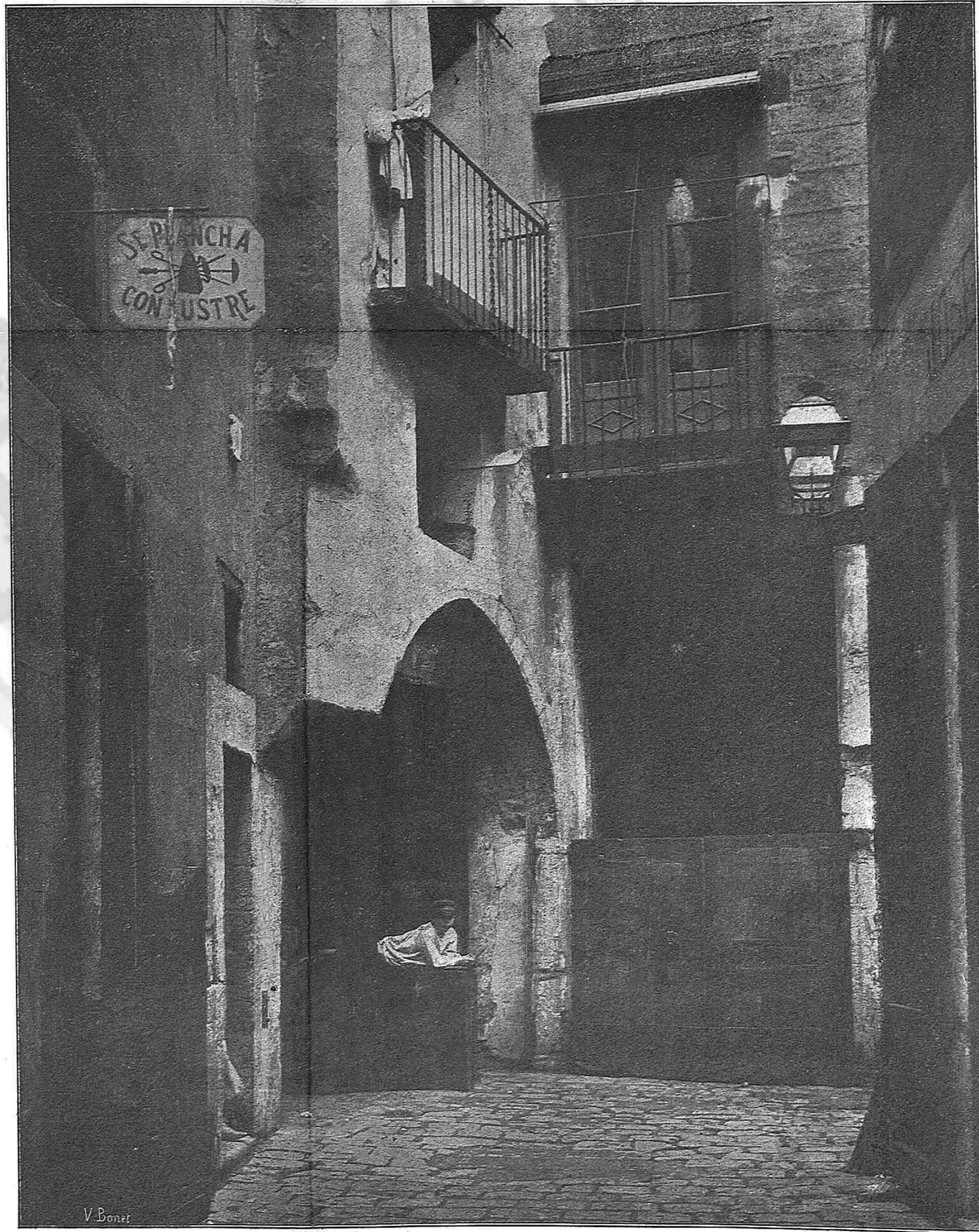
Prout per avuy, sent molt probable que més endavant se tindrà interés en parlar de lo mateix, encare que siguen critica y historia d' alguns anys ensa, referent á ensenyansa més o menos aprofita.

Si veus que 'ls espurgats plátanos mostran ja algunas fulletas y las damas elegantes á deixar las pells comensan; si veus que 'ls brillants urbanos aturan á las ninyeras y 'ls fornells, sense flassada, á treure 'l nas s' atreveixen; si veus que dugas minyonas se diuhen cosotas lletjas y que un soldat y una raspa s' agarban y 's masegan, no t' hi enfundis, ni ho extranyis ni t' posis cap pedra al fetje: pensa sols que fa uns quants días que som á la primavera.

Segons rumors que circulan deu ó dotze días hâ, el bisbe de Barcelona que, com el lector ja sab, deu pendre en brevíssim plasso possessió del seu bisbat, té l' original propòsit de fer sa entrada triomfal muntat, no en mula ni en cotxe, sinó en un aeroplà.

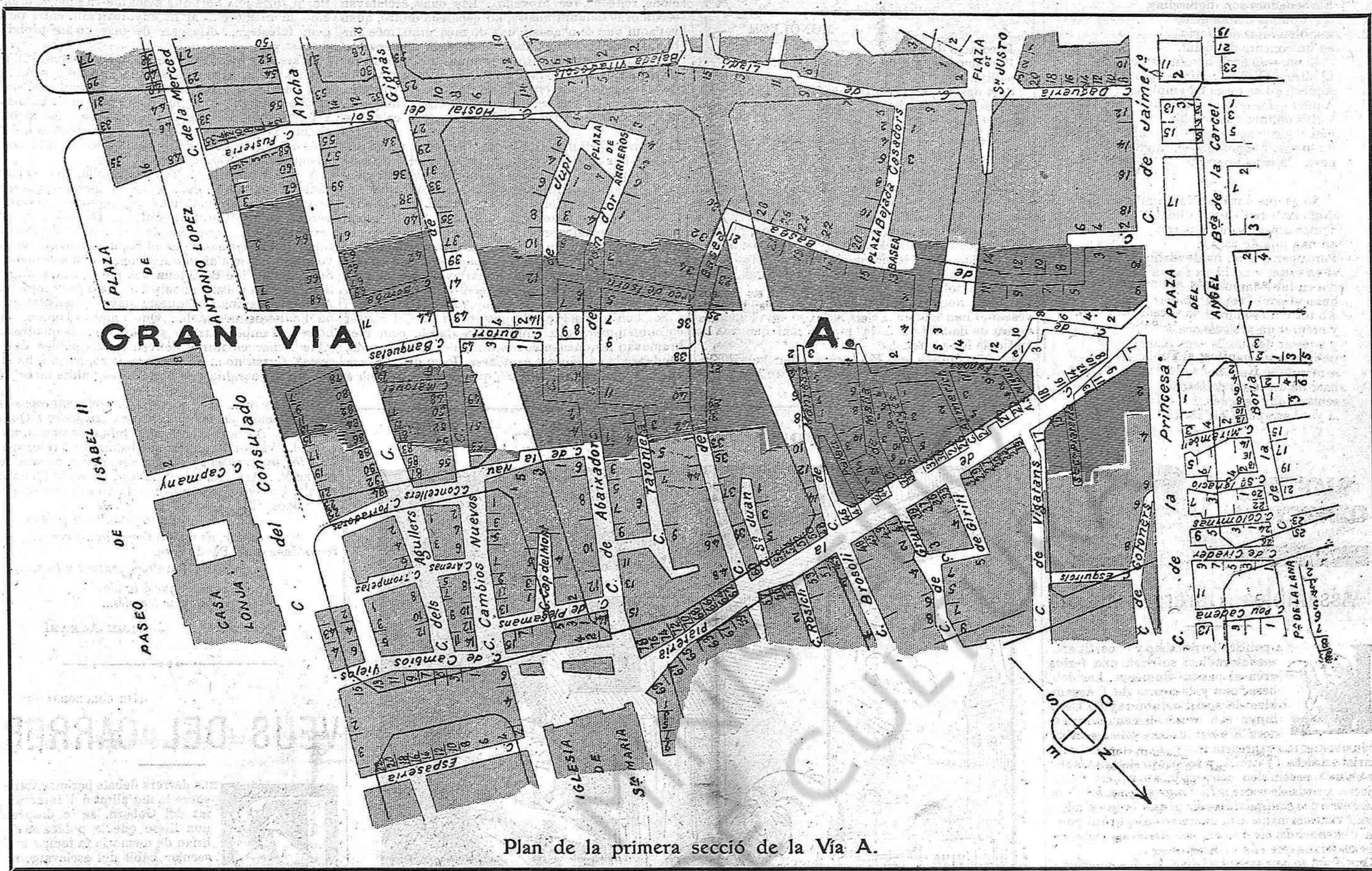
«Será certa tal bellesa? Tindrà 'l bondadós prelat l' abnegació d' obsequiar-nos ab festa tan singular? ¡Ay!... ¡Qué gran el meu goig fora si això resultés vritat! ¡Jo que may, may en ma vida he vist un bisbe volar!

Las funcions parlamentaries son admirables avuy.

Arch situat entre 'ls carrers de Burgés y Malla (desaparecut.)

La Reforma de Barcelona

Casas dels antichs Encants (enderrocades pel primer any de las obras.)

Quin modo de refregarse la moralitat pels ulls! Els senadors son digníssims, els diputats donan gust; semblan *hijas de María* en un concurs de virtut.

L'un:—Jo soch invulnerable. L'altre:—Com jo qui més pur? Aquest:—Las tacas m' empipan. Aquell:—Detesto els embulls.

Oh politichs adorables, blanachs coloms, cucus de llum!... Si; tots sou bons, tots sou dignes, pero... la capa no surt.

No es que á mi en Maura m' agradi. ¡No! / Vade retro aquest home! Tretze abismes ens separan en una pila de coses. Pero per què no he de dirlo si es vritat y no hi ha forma d' ocultar l' impuls del cor quan el cor el sent ab forsa? Ab tot y no sé amich seu y creurel un xich tanca, y á pesar de que 'ls seus plans no convenen gayre al poble, sentiria... si, senyors, haig de dirlo tal com sona, sentiria que caygues... y m' atrapés á mí a sota.

C. GUMA

L' Assamblea Obrera catalana

La política lerrouxista y el partit anomenat radical sofren una ferida greu el passat diumenge. Las deliberacions y 'ls acorts de l' Assamblea de societats obreras de Catalunya son veritablement abrumadors. Els lerrouxiens volián recabar exclusivament la representació y la defensa del proletariat barceloní y català, y aquest proletariat, apelat en una assamblea convocada ab aquest finích objecte, acordà declarar á *El Progreso enemic de la classe obrera organitzada*. Heusquí que 'ls que s'adornaven vanitósament á sí mateixos ab el títol pompos d' *amigos del obrero*, en son declarats *enemigos* dels mateixos que ells volián protegir.

Que digui lo que vulgui el diari de las novelas y de las tergiversacions, es lo cert que 'l cop es formidable. Després dels *boycotts*, dels mitings y de las fullas, la determinació de l' Assamblea representa el cop de gracia final.

Ara ja es ridícul y risible que *El Progreso* vulgui dissimular la seva culpa y intenti desviar la qüestió contant qüentos de confidents y atribuïnt á malas volens personals y políticas la campanya del Art d' Imprimir y de la Solidaritat Obrera. Quan una assamblea á la qual hi assisteix la representació legítima de 108 societats obreras de resistencia, 61 d' elles de fora de Barcelona, falla contra *El Progreso* després d' escoltar á las dues parts litigants, y quan aquest acort se pren per 78 votos contra 3 y 8 abstencions, esdevé innegable la culpa del periòdich anticatalà.

El senyor Emili Iglesias, que aná á l' assamblea á exercir d' advocat de l' empresa del diari, quedá en una desayrada situació. Fins estigué pessím de paraula. A nosaltres no 'ns agrada pas gene l' antiguada oratoria cridayre y lírica del senyor Iglesias, pero reconeixem que dintre del gènero no es dels que pitjor ho fan. Donchs bé: al trobarse entremitj d' un ambient hostil, sense guarda negra que li guardés las espal·les y sense públich de la *Casa del Pueblo* que l' ovacionés y l' chorejés, l' home perdé la seguretat de la paraula y pronunció un discurs inhàbil y desligat, ab l' agravant de que estigué parlant dues horas y mitja pera dir lo que en un quart d' hora hauria pogut dir.

Pero quan quedá en més mala situació fou quan s' aixecà en Badia Matamala, acusat pels lerrouxiens de confident policial, y l' senyor Iglesias se negà á discutir ab ell. Davant del interessat, cara á cara, no tingué valor pera sostener l' accusació y menys pera provarla. Aixó acabá d' enfonsar la causa d' *El Progreso* davant dels assambleistes reunits.

Com á resultat de l' Assamblea y com á bell coronament, fou aprovada, per la immensa majoria que hem esmentat, la següent proposició:

«A la Assamblea:

En vista de que en los debates suscitados ha quedado plenamente demostrada que la razón està de parte de S. y Arte de Imprimir, el abajo firmado propone á los delegados acuerden lo siguiente:

Primer. Declarar prestar su cooperación á Solidaridad Obrera, per estar la justicia de su parte.

Segundo. Enviar un oficio á *El Progreso* firmado por todos los presentes ó por lo menos los votantes en favor de esta proposición, pidiendo el cumplimiento del fallo causa del litigio, la expulsión de los traidores *equo's* y amarillos y la admisió de los seix huelguistas. Los firmantes han de hacer constar la sociedad que representan.

Tercero. Declarar á *El Progreso* enemigo de la clase obrera organitzada, si dentro de los ocho dies, á contar desde la fecha del envío del referido oficio, no cumple lo que en el mismo se pide.

El text d' aquesta proposició es la pitjor taca que podia caure sobre 'l ja prou tacat partit de don Alexandre Leroux.

A. R. y V.

El clericalisme es á la religió lo que 'l caciquisme es á la política.—Nicolau Salmerón.

Un náufrech

MONÓLECH

Decoració de platja.

Pel-de-cuca, marinier d' uns 40 anys; barba roja espellifada.

Surt descals, esgarrapant una guitarra vella y destrempada, á la punta de la qual hi haurá penjada una carbassa vinatera.

(Cantant.) — *Con uno de tus zapatos
voy á hasé un barco velero,
y el aire de mis suspiros...*

Hola... ¿Qué hi han vingut á fer aquí á la platja?... ¿espiarre, potser?... Es que no m' haig d' amagar de res, jo, 'ho senten?... De res!... (Cambiant de tò.) Perdonin, eh?... Perdonínme y plànyinme... Sí, plànyinme, perque d' ensa del naufragi que no he fet res més de bò... M' he tornat mitj tarumba... Tot sovint tinch màrias... Bé es prou que no la sàpigan, l' historia... Si tota la Costa de llevant en va... Va, ser terrible... horrorós!... N' hi han que s'alabán d' attraversar el mar nadant... [Més mèrit jo, que l' he attraversat de dalt á baix!... Y menos mal que va ser viatje de ida-y-vuelta!...]

A mi 'm diuhem en *Pel-de-cuca*... Per servirlos... manin... Quan va morir el pare... (era un bon home,

crespament d' onades!... Desseguida vam perdre un rem, y aviat un altre, y tots els vam perdre... Oracions, renechs, res hi valí... Las onas esclatavan escumosas damunt nostre, ab espatech de tró, quan vet' aquí que se n' acosta una de més gran, més ambiciosa que les altres, una ona geganta que sembla la volta d' una catedral... y aquesta sí, que va fer feymal... Una batzegada horrible, un crit esgarrafador de tots plegats, un crujiment de fustas y cordatje, un crit de 'A l' aygal, del patró... y aviat un jouff!, una xuclada espantosa, un remolí... y á ca'n Pis-traus!...

De tot aquell grupat de gent y de coses, no va restarne á flor d' ayga més que un servidor y aquests dos companys de glòries y fatigas: la carbassa vinatera y la guitarra... Aquesta pobla guitarra que conservo desde 'l servici y que bon servici va ferme tot el temps que vaig ser á las *Antillas*... Ab ella acompanyava las peteneras de 'n Sánchez, un sargentó andalús que teniam á la companyia, més aixerit y més viu que un congre de palangre. Y fins a ella (permétinme que 'm descobreixi) vam fer una nit serenata á n' en Weyler, per celebrar la toma d' un inquerid... Celebrremho altre cop. (Beu.)

Sol, ben sol damunt d' aquest coixí blau, d' aquest coixí blau mari, tan ample y tan llarch, com més bramavan las onas, més arrelat me sentia á la vida, condensada en aquesta carabassa. Jo 'm deya: Si ara vingués una corrent, encare que vingués á poch á

sas: la carabassa, la guitarra y... la filiació... Y d' alló en diuhem una casa de salut!... Una casa de malaltia, 'n diria jo... Sort que aviat me van dar d' alta, ó sinó m' hi morol... M' hi anyorava allí, entre tanta gent ferestga... Als gats de mar no 'ns proba la montanya.

Aixís que 'n surto, jo que, ab els trastos á l' esquena, me 'n vinch cap al poble... Arribó aquí... y sort que no 'n tenia gayre d' enteniment, que, sinó, alashoras sí que 'n' hi havía per perdrell... La mare s' havía mort de pena... y de miseria... La xicoteta, aquella xicoteta maca com un naixement de sol, després del dol del seu pare, s' havia casat ab un altre... (Remusclos!... (Torna á beure.)

Y vels'hi aquí tot!... D' ensa d' alló, que bech y canto y rich á tothora... Quan va per escaparem una llagrima, ab una rialla ben grossa l' aixordó, perque se 'n entorni cap dintre... Diuhem per qué bech tant ví... ¿qué haig de fer?... Si á l' ayga li tinch tanta querissa que ni la puch veurel... Sense volgut li he agafat com una mena d' aboriment... Se veu que 'l dia del naufragi me 'n devia atipar tant, que ara encare m' atipa. Jo... els soch franch... A tothora cambiaria aquesta blava immensitat per un didalet de moscatell... ¿Que 'l mar es bonich... Ja ho sé... També li trobo jo, pintat en els quadros... ¿Que 'l mar es útil y convenient als pobles de la costa? Curricular... No ho nego. Pero, per mí, ha sigut un desagradit, y jo ab els desagradits no m' hi tracto...

Oy oy oy oy!... ja hi som, ja!... (Accionant com si's trobes damunt de las onas en una tempestat.) Quin trángol!... Booooom!... Ánsia!... Quina estropada, miñóns!... Vaya un temperi que ballare!... Hooopala! (Per la carabassa.) No m' abandonis, ancora de salvació!... Ara... ara... ara... ara, torna la plena!... Als!... Uy uy uy uy, quin' una de més grossa que 'n vé!... Oooouf!...

(Adelantantse al públic.)

Si ois contar, de un náufrago, la historia... recordinse de 'n *Pel-de-cuca*.

La niña que á la mar
se vá - á lavar los pies...

JOAQUIM AYMAMI

(De colòboració)

VEUS DEL CARRER

ELS darrers debats parlamentaris sobre la moralitat ó l' inmoralitat del Gobern, se 'n desprén una llissó que 'ls pobles se sabrien de memòria fa temps si 'l secular hábit del esclavatge no 'ls hagués educat pera servidores. Y la llissó es aquesta: que sistematicament, per esperit de soberbia, propi del que exerceix la funció d' autoritat, els governs no escoltan més las «veus del carrer», no fan mai cas del parer dels seus súbdits. La veu dels pobles no arriba ab tota sa pureza á les alturas governamentals. Ha de passar primerament pel garbell dels eufemismes del Parlament. La ruda veu del poble sona malament als refinats oits dels representants de la Nació. Ab dir «veus del carrer» se creuen lliures de donar explicacions sobre sa conducta. Si mal no recordo, el grech Temístocles fou qui, responent á las incrépations y á las pallissas dels que 'l censuraven, pronunció la célebre frase de «pégala, pero escolta.» Els governants moderns, ab sa soberbia de necis, han modificat la frase; quan el poble 'ls increpa, li responden: «calla y obeheix.» Es més expedit, pero es resposta de tirans y no de sabis.

Convenim en que en Maura, monárquich es un superb. Pero aquesta soberbia de un monárquich no será més aviat característica de la soberbia del governant, de tots els governants, noménim com se vulga? En Maura, conservador, ne té prou pera gobernar, ab sa voluntat y la confiança de la Corona. La voluntat del poble es lo de menys. Ab una puntada de peu s' anula. Pero l' África no 's troba precisament á la banda de aquí del Pirineus. L' absolutisme governamental té arrels en totas las nacions. En Maura ó en Clemenceau, tant se val. Fíxis el llegidor en el següent telegrama:

«París 18, á las 8'40.—Al recibir el Presidente del Consejo de ministros á la delegación de los diputados por París para hablar de la huelga de ambulantes, declaró que los huelguistas no tenían razón y que serían substituidos.

»M. Clemenceau se opone á todo proyecto si no se normaliza antes la grave situación creada por los huelguistas.

»Para mañana el Gobierno ha aceptado una interlocución, estando seguro el Gobierno de su triunfo.

»Los huelguistas presentan batalla, nosotros la aceptamos, ha dicho M. Clemenceau; pero la última palabra será la del Gobierno.

Els governants, aquí ó á França, poden tenir rahó ó no tenirla. Pero això no 's discuteix. Els governs no discuteixen ab las «veus del carrer.» La plebe té vot, pero no veu. El seu deber, davant de la rahó ó la sens-rahó governamental, es callar y obehir sempre. El principi d' Autoritat avans que tot.

Donchs bé, jo sostinch, desde 'l carrer, superior á tots els Parlaments, que la soberbia de un Maura, característica de tots els governants, es una inmoralitat filla directa de un principi inmoral.

«L' home d' ànima virtuosa—ha escrit Shelley en sa Reina Mab—ni mana ni obeheix. El poder, com la peste, taca tot lo que toca, y la obediencia, assort del geni, de la virtut, de la llibertat y de la veritat, fa esclaus als homes y del organisme humà un automata, una màquina.»

Faig mevas aquestes paraules de Shelley. Home lliure, ni aspiro á manar als demés, ni cal qu' esperin de la meva obediencia més que á la forsa. Y en aquesta actitud, veu del carrer, me sento més virtuós, més moral que tots els homes de govern plegats. Pera viure sanitosament, moralment, ne tinch prou

—¿Sabs que observo que 'l sol comensa á picar?
—No 'n fassí cas. Es sol de Mars, qu' es molt variable.

remusclos!)... jo anava de remitjer ab el patró que 's va encarregar de las nostres embarcaciones... Aquest patró tenía una filla.. maca com un naixement de sol. Jo n' estava emprendat... més, que emprendat... Encara 'm sembla que la veig, ab la faldilleta curta y els brassos arremangats, atravessar la platja, tan lleuera, que darrera seu ni s' hi coneixen las petjades... Un matí la vaig trobar ben sola esmallant el ceyt, ab els peus nusos tocant la sorra humida... Y res; que, sense saber com, vareig fer com els peixos ab la xarxa... tot totxo-totxo... m' hi vaig deixar enredar. (Beu ab la carabassa.)

L' endemà, va ser el dia del fet... (Fent la senyal de la creu.) S' havia dit d' anar á la prima.. Bon xich avants de pondre's el sol, va pujar una espessa groba per allà, á la banda de llevant... —Mal cari porta—vaig dir jo.—Valdrà més que ho deixim per demà... ¿no vos sembla?... La gent, la tripulació, que feya una setmana que anava á malas, va refundar... Jo:—Tindrem trángol, vos dich!—Donchs, s' hi ha d' anar!—fa'l patró.—Donchs, no vinch!—li responch... Ella, la noya, 'm guaytava fit á fit, ab els seus ullarros hermosos... De prompte, se m' atanca y m' diu: «Ets un gallin!.. un cobart!.. No ho hauria dit may, de tú, *Pel-de-cuca*... A mí m' hi volguessin, y aixó que só donal... Un hom té 'ls seus punts... el seu amor propi... Y aixó de sentirse ofesa la dignitat per la minyona que un estima... Res, que no m' hi vaig pensar més... A la barcal... Varada ferma, y mar enllà!...

Fills meus, á la mitja hora de remar... quin en-

ab la meva voluntat y la meva intel·ligència per petits ó grans que sigan.

Si 'ls homes no tinguessin l' ànima d' esclaus, que 'ls ha enmotllat l' hábit secular del esclavatje, veurián clarament, lo mateix governants que governats, quant nociu es aquest *orden y mano gubernamental*, y no perdrián el temps volgut reformar y corregir lo que no té reforma ni admet correcció substancial: l' Estat. Els perden llàsticament els demòcrates que fían la regeneració nacional á la correcció del Estat. Central ó federal, absolut ó constitucional, es sempre una remora, la conjunció de totes las inències.

«Se cerca encare en el Estat l' arrel del progrés? L' Estat està sempre per dessota del nivell dels pobles.»

Son d' or aquestas paraules de'n Pi y Margall. Semblan sortides del carrer.

La regeneració d' aquest poble, de tots els pobles, el seu progrés, està nò en el acert ó en el desacert d' un home de govern, nò en el vil predomini de les majorias electorals y parlamentàries; està en l' afirmació de la *consciència individual*.

Busquem la felicitat, el benestar y la justicia abont no han existit mai. Es pel camí de l' igualtat econòmica y de la llibertat natural que podem trobar.

«Preparamos, confortemnos, á fi de seguir puntant, y diguem ab Goethe: «Illum, més illum»; pero també ab Zola en el seu *Travail*: «menos, menos autoritat»; porque aquesta, á la fi, es incompatible amb la justicia damunt la terra.» —Lluís Morote.

«No voleu creure en aquestes veritats anàrquicas?

Perdereu el temps, demòcrates; donareu eternament voltas en un cercle viciós, homes que voleu ser lliures y vos extraviu per camins sense sortida.

JOSEPH PEAT

Instantania

Es precis acabar ab els déus y ab les llegendas divines, perque mentres la nostra mentalitat se nodeixi ab mentides teòlogiques, no assolirem mai la veritat moral, la més bella de totes las veritats.

Siguem evolucionistes, y si Jesús era home, alguns homes d' avuy han d' esser forosament més justos que Jesús, perque la nostra societat es més perfecta que aquella. Jesús podia esser moralment més perfecte que l' comunità de la gent d' avuy, ab tot y no saberse res positivament del seu saber; pero no més perfecte que 'ls homes superiors del nostre temps, perque d' aleshores fins ara, hi han, per entremít, vint sigles de progrés, d' evolució y de selecció.

Si Jesús no va esser més que un ideal, per la mateixa raó de que 'ls homes d' avuy son millors que 'ls avant-passats, ho son també 'ls seus ideals. La grandesa, donchs, del cristianisme es negativa, comparada ab la grandesa del socialisme en les seves diferents manifestacions. El cristianisme fonamenta la seva grandesa en la caritat; y el socialisme fonamenta la seva en ensenyant que la caritat es el regneixement d' una injustícia: de la injustícia qu' entraña la pobresa, y més gran que socórrer als mesterosos, es evitar que n' hi hagi.

Si Jesús va esser un déu, un déu va esser també Saturn, y Saturn no representa res en les mentalitats religiosas ni en les atees del nostre temps. Se 'm dirà que Saturn es un déu mitològic y, per lo tant, fill de la fantasia del poble grec; emperò no hi ha ningú que puga esvahir el dupte de si Jesús va esser fill de la fantasia dels romans, donchs ja es sapigut qu' en el neixent cristianisme no van fal·tar-hi pas potents fantasiedors.

Jesús, donchs, com home y com ideal, es inferior á certs homes y á certs ideals presents. Y en calitat de déu, es fals com tots els déus.

J. PUIG CASSANYAS

Radicalismes de pá ab formatje

Al país de càn Garlanda succeixen uns casos especials: D' un quant temps á questa banda, des de 'l ministre al baranda tothom vol ser radical.

L' exdiputat caciquista condemnat á llarrag repòs; el patrioter periodista que ja no troba fondista que li fia un plat d' arròs;

L' ilustríssim president del Circul de Casas-Verdas, que al Cassino vol dur gent discorsetant de valent sobre 'l Broch de las Esquerdas;

Omplintme á mi fins a dalt d' alegria extraordinaria, la criada del principal, que avans era reaccionaria y ara es tota liberal;

Senyors de frach y levita; mangonejadors anticis; gent que la reacció l' irrita (o que 'l poder necessita per collocá als seus amics).

També es cosa averiguada que s' han radicalitzat els que á la vida privada feu retirar la escombrada de la Solidaritat.

¡Benefit radicalisme! Comodí que igual acuts en socors del lerrouxisme, que al descarret caciquisme serveixes de tapa-bruts!

A n' aquells que no 'ls espantan y t' estiman desde infants, es clar que 'ls fan riure ab tantas bocadas, aquests turantans que 's diuen els teus aymants!

Sobre això va bé lligarhi lo que vaig sentir fa poc entre un obrer solidari y un ricatxo propietari que figura dins del Bloch: —Heu de convéncer, Bernat. Contra la reacció qu' impere (deya al pobre l' hisendat) nosaltres alséim bandera de Patria y de Llibertat.

Y 'sabéu per qué dominà el clericalisme odiós?

Perque, ab boyna ó barretina, l' apoyan y en són joguina tots els que pensan com vos.

Per xo quan la onada avansa com en les horas presents, constitueix una esperança aquesta nostra aliança dels radicals elements.

Nosaltres, á gran altura aixecarem el pais, fomentant l' Agricultura, y l' Industria, y la Pintura... y al obrer faréns feliks.

Al sé aquí, féu en Bernat, mitj ribent y ab gran catxassa:

—Qu' diu... Me deixi pasmat!

—Vol dir que no 'n farán massa?

Això si qu' es sé avansat!

Vosté, donchs, qu' es rich de sobras y té sis casas de preu,

en donar tres pels pobres...

—No m' enteniu.

Y á sé que us creya més víu.

Vuy dir... Qu' 'sabéu un níu els radicals de boguilla!

Pro qu' en tocavtos l' ermilla feu com tothom: no hi sentiu.

—Fins aquí, no es culpa meva si tota patim d' aquest mal...

—Pro vosté, y això 'm subleva!, té oratori á casa seva.

—Digu sols que li acomoda un radicalisme moll, tot espuma com la soda, que priva igual que la moda de la tovallola al coll.

PEP LLAUNÉ

REPICHES

la República Argentina 'n tenen de bonas.

El Consell nacional d' educació acaba d' ordenar que cada any, al inaugurar-se les classes, els nous alumnes de les escoles públiques jurin ab tota solemnitat la bandera.

Res de particular té això del jurament, pero es el cas que s' ha manat que al ferlo, els noys pronunciin en veu alta una invocació abont hi figurant les següents paraules:

«La bandera blanca y celeste /Dios sea lodao! no ha sido jamás atada al carro triunfal de ningú vencedor de la tierra...»

—De modo que *Dios sea lodao*, eh?

Que's finin de la Verge y no corrin.

A pesar de tan belles invocacions, ja veurán com el dia que tinguin la desgracia d' haver de lluytar amb un enemic més fort y més poderós qu' ells, rebrán tal surra que cantaré el credo.

Encara no saben els argentins que lo que salva als pobles no es la retòrica de sacrifia, sinó l' trabalho ferm y constant, impulsat per l' alienada del progrés?

—Vattia 'l món!

Diu un diari:

—Ha mort el conde de Limpia, senador conservador.

—Voleu més pega?

Potser era l' única figura política verdaderament limpia que hi havia á Espanya.

—Y, teniu, ara se 'ns mor'.

—Oh la cultura!

La província de Zaragoza deu als mestres de primera ensenyansa la insignificat cantitat de 400,000 pessetas. Una sola víctima, la mestra de Cervera de la Cañada, n' acredita 6,000.

—Els sembla si cantessim una coplica?

Allá val:

La Virgen del Pilar dice que le parece muy feo celebrar exposiciones y matar de hambre al maestro.

Que 'ns aném democratizant ho demostra la darrera ocurrencia de 'n Montero Ríos.

D' ara endavant no 's permetrà lluir altra vestimenta en el Senat que la levita y el sombrero de copa.

Precisament ara, que s' ha descobert tanta inmoralitat en aquell foco de inmoralitats.

Per ells farán.

Com més mudats vagin, més se 'ls coneixerán las tacas.

Després de les 500 esmenas anunciades pel diputat Nougués contra les Comunicacions marítimes, s' ha presentat una proposició que deixarà sense efecte 'l projecte.

Vet' aquí la feyna dels nostres polítics governants: fèu y desfer; passar días y més días.

La gran qüestió, per ells, es anar tirant.

Sinó que 'l que tira, en realitat, es el poble.

Ella lo que fan es baldarlo á cops de tralla.

Si 'ns queixém, es per vici.

Segons datus oficials, la recaudació del Tresor supera en més de un milió y mitj de pessetas, en comparació á l' obtinguda l' any passat.

Això, com comprendràn, á nosaltres, que no arrepleguem ni una engruna del pressupost, ens ompla de via satisfacció.

Fíxins'hi bé: La recaudació supera...

No sempre havia de ser olla!

LA CARICATURA AL EXTRANGER

Tot per la pau!

A fi d' evitar la explosió d' una guerra balkànica, les grans potències exerceixen sobre Servia una pressió amistosa.

(De Il Fischetto.)

CORRESPONDÈNCIA

Pobre Sol!

A pesar del seu aparatos discurs contra l' inmolatitza política, els liberals del Senat varen deixar-lo sumido en el mayor abandono.

Lo qual no priva que, més tard, anés á convidarlos pera si volien assistir á la manifestació projectada pera el dia 28.

—La culpa de aquestes baixes... Tots la sabén:

—L' horror al apellid!

Un dimoni de cognom que no l' afavoreix ni en les bonas causas, com la que ara defensa.

Ab tot y ser Italia el foco del catolicisme, en las eleccions prop-passades el partit carca ha rebut la gran tunda, no havent tret casi cap diputat.

Aquesta nova la comentavan ahir un mossén y un senyor del Comitè de Defensa:

—Cóm se comprén que n' hagin tret tan pochs els nostres?

—Qué hi faréms... Se veu que les nostras urnas segueixen las paraules de Cristo quan va dir: Serán molts els cridats y pochs els ELEGITS.

Llegeixo:

—Aquests dies tot l' interés polítich se concentra en el Senat.

—Per això hi acudeix més públich y més periodistas.

—Y per això hi acudeixen, també, els altres; els que no son periodistas ni públich: per l' interés.

Sino que 'l seu interés no es polítich...

Es econòmic.

Sabut es que, als condemnats á mort, se 'ls acostuma á concedir el darrer capricho.

No fa gayre, á Fransa, estavan á punt de guillotinar á un fulano que havia sigut barber.

—Desitja alguna cosa? —li preguntà 'l butxi.

—Sí, respondé el condemnat. Voldria afeytar al president de la República.

En la vida de la civilisació ¿cómo si no per una educació intensiva s' obté aquesta fortalesa, aquest vigor y tremp de voluntat necessaris en la moderna lluita per la vida?

Aquesta educació sòls poden donarla els pares, y 'ls pares, trist y penós es confessar, no educan.

—Ricard Redondo.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

1. XARADA I.—Pa-que-ti-lla.

2. ID. II.—Ro-sella.

3. SINONIMIA.—Soletat.

4. CONVERSA.—Tiana.

5. GEROGLIFIC.—Un sol no es un la.

Han endavant totas ó part de les solucions del número anterior, els caballers: J. Bon Noy, Salvador Tañá, Mestre d'estudi, Juan Marqués (a) Llarch de Culera, J. Bargalló, Josep Marçet, «Patillas», Camàlich dels encants, Manel Iglesias, Pipiol, y A. B. (a) Lo Rector de Vallfogona.

Can baix á dalt de caball totas les noyes 'n miran y devagadas 'n tiran alguna seba ó all.

Figuris, pel temps dels tomàstecs, quin' una se n' hi espera! —Xoch de Llansá: Las seves cantarelles estan bé de reglas po

Els dos aliats

—¿Estás content de mí?
—¡Ja ho crech!... Si no fos la Mort ¿de qué viuríam nosaltres?